

Emri i Lëndës : Psikologji Zhvillimi							
Kodi	Tipi	Semestri	Leksione (orë/javë)	Seminare (orë/javë)	Lab (orë/javë)	Kredite	ECTS
PSD 471	A	Vjeshtë	3.00	1.00	0.00	3.50	6.00
Lektori		Genti Kruja, Prof. Asoc. Dr.					
Asistenti		Gesjana Kaba, Msc					
Gjuha e kursit		Anglisht					
Niveli i lëndës		Master					
Përshkrimi		Fokusi i këtij kursi do të jetë në zhvillimin individual nga ngjizja deri në fund të adoleshencës. Si mund ti japin kuptim konfuzionit të gumëzhimës rreth tyre dhe, në vetëm dy vjet, të mësojnë qindra fjalë? Ne mund të vëzhgojmë fëmijët parashkollorë duke luajtur dhe të pyesim veten në qoftë se ata janë të rritur të vegjël, ose në qoftë se ka diçka krejtësisht të ndryshme mes fëmijërisë dhe moshës madhore. Ne vëzhgojmë gjimnazistët sesi mësojnë kalkulus, dhe të tjerët që hasin vështirësi në aritmetikë. Cfarë është përgjegjëse për dallimet individuale që zhvillohen mes nesh? A e konsiderojmë veten tonë të rritur për shkak të diçkaje që na drejton nga brenda, apo jemi të formuar nga forcat e jashtme si prindërit, shkollat dhe shoqëria? Në këtë kurs, do të merren njohuri rreth asaj çfarë shkenca thotv për zhvillimin dhe se si shkencëtarët i kuptojnë këto gjëra. Përpjekjet e studentëve në këtë kurs do t'i ndihmojë ata të kuptojnë fëmijët në mënyra të ndryshme dhe të përgatiten për të studiuar zhvillimin shkencërisht.					
Objektivat		Qëllimi është për të ndihmuar studentët: - Të fitojnë njohuri fizike, njohëse, emocionale, sociale, të qenieve njerëzore - Të integrojnë eksperiencat e tyre personale dhe vëzhgimet e zhvillimit njerëzor me përmbajtjen e këtij kursi dhe të bëjnë lidhje të dobishme me arsimin - Të mësojnë në lidhje me teoritë dhe praktikat kërkimore të psikologjisë së zhvillimit - Të bëjnë vlerësimin kritik të hulumtimit në psikologjinë e zhvillimit të cilat ata mund t'i aplikojnë në disiplinat e tjera - Të integrojnë parimet e psikologjisë së zhvillimit në jetën e tyre profesionale					
Konceptet Kryesore		1. Zhvillimi i fëmijëve dhe adoleshentëve 2. Metodat e hulumtimit 3. Aftësitë motorike 4. Temperamenti dhe lidhja 5. Skemat njohëse 6. Procesi i socializimit 7. Vetë-konceptimi 8. Formimi i identitetit 9. Motivimi i arritjeve 10. Ndikimet e bashkëmoshatarëve dhe familjes					
Programi i Lëndës							
Java	Tema						
1	Hyrje në kurs: Shpjegimi i planprogramit. Hyrje në tekstin. Shpjegim rreth organizimit të kursit në përgjithësi. Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 1-32.						
2	Studimi i zhvillimit njerëzor: Teoritë kryesore: Strategjitë e Kërkimit të Sjelljes, Njohëse, Humaniste etj.: Metodat dhe Projektimet Themelore; Metodat e Kërkimit në Zhvillimin e Fëmijëve dhe Adoleshentëve; Zbulimi i Marrëdhënieve: Projektme Korrelacionale, Eksperimentale dhe Ndër-Kulturore Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 13-32.						
3	Studimi i zhvillimit njerëzor: Periudha e Zigotës; Periudha e embrionit; Periudha e Fetusit; Problemet e mundshme në zhvillimin para lindjes; Teratogjenët; Karakteristikat e Gruas Shtatzënë; Parandalimi i defekteve të lindjes; Lindja dhe mjedisi perinatal. Leman, P., Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 32-56.						
4	Zhvillimi fizik dhe motorik tek fëmijët 0-2 vjet: Një përmbledhje e pjekjes dhe rritjes; Ndryshimet në lartësi dhe peshë; Ndryshimet në proporcionet e trupit; Zhvillimi i skeletit; Zhvillimi muskolor; Variacionet në zhvillimin fizik; Zhvillimi motorik; Trendet themelore në zhvillimin e lokomotorit; Zhvillimi i Motorëve të Bukura; Implikimet psikologjike të zhvillimit të hershëm motorik Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 32-56.						

5	Zhvillimi fizik dhe motorik dhe aftësia e kufizuar në fëmijërinë e hershme dhe të mesme: Përtej foshnjërisë: Zhvillimi motorik në fëmijëri dhe adoleshencë; Pjesëmarrja sportive dhe vetëvlerësimi midis tyre; Femrat adoleshente; Puberteti: Kalimi fizik nga fëmija te i rrituri; Rritja e Rritjes së Adoleshentëve; Maturimi seksual; Shkaqet dhe lidhjet e zhvillimit fizik; Mekanizmat Biologjike; Ndikimet në mjedis. Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp.57-93.
6	Truri dhe zhvillimi perceptual: Zhvillimi i trurit; Zhvillimi Neural dhe Plastikiteti; Diferencimi dhe Rritja e Trurit Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 93-127.
7	Dy vitet e para: Zhvillimi psiko-social: Zhvillimi emocional; Shfaqja e Emocioneve: Zhvillimi (dhe Kontrolli) i Shprehjeve Emocionale; Emocionet dhe zhvillimi i hershëm shoqëror; Temperamenti dhe zhvillimi; Ndikimet trashëgimore dhe mjedisore në temperamentin; Lidhja dhe zhvillimi; Bashkëngjitjet si marrëdhënie reciproke; Si lidhen foshnjat? Si zhvillohet vetë-koncepti; Vetë-diferencimi në foshnjëri; Vetë-njohja në foshnjëri Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 128-165.
8	Zhvillimi psiko-social në fëmijërinë e hershme dhe të mesme: "Kush jam unë?" Përgjigjet e fëmijëve parashkollorë; Konceptet e vetvetes në fëmijërinë e mesme dhe adoleshencën; Ndikimet kulturore në vetë-konceptin; Vetëvlerësimi: Komponenti vlerësues i vetvetes; Origjina dhe zhvillimi i vetëvlerësimit; Kontribuesit shoqërorë të vetëvlerësimit; Zhvillimi i motivimit të arritjeve dhe vetë-koncepteve akademike; Origjina e hershme e motivimit të arritjeve; Motivimi i arritjeve gjatë fëmijërisë së mesme dhe adoleshencës; Përtej motivimit të arritjeve: Zhvillimi i attributeve të arritjeve; Kush duhet të jem unë? Falsifikimi i një identiteti; Trendet e zhvillimit në formimin e identitetit; Sa e dhimbshme është formimi i identitetit? Ndikimet në formimin e identitetit; Formimi i identitetit midis të rinjve të pakicave; Ana tjetër e njohjes shoqërore: Të dish për të tjerët; Trendet e moshës në perceptimin e personit; Teoritë e Zhvillimit Social-Kognitiv Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 166-204.
9	Zhvillimi kognitiv në fëmijërinë e hershme: Teoria e Zhvillimit Kognitiv të Piaget; Çfarë është Inteligjenca? Si i fitojmë njohuritë: Skemat njohëse dhe proceset njohëse; Fazat e Zhvillimit Kognitiv të Piaget; Një vlerësim i teorisë së Piaget; Kontributet e Piaget; Perspektiva Sociokulturore e Vygotsky; Roli i kulturës në zhvillimin intelektual; Origjina sociale e kompetencave të hershme njohëse dhe zona e zhvillimit proksimal; Implikimet për arsimin; Roli i gjuhës në zhvillimin njohës; Vygotsky në Perspektivë: Përmbledhje dhe Vlerësim; Pesë përbërësit e gjuhës; Teoritë e Zhvillimit të Gjuhës; Reagimet e hershme ndaj të folurit; Prodhimi i Tingujve: Vokalizimet Prelinguistike të Foshnjës Leman, P., Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 205-238.
10	Teoria e zhvillimit kognitiv të Piaget tek fëmijët 2-7 vjec: Zhvillimi i modelit shumëkatëshe; Dallimet e zhvillimit në "Hardware": Përpunimi i informacionit; Kapaciteti; Dallimet e Zhvillimit në "Softuerin": Strategjitë dhe Çfarë Fëmijët Dijnë Për "Të Menduarit"; Zhvillimi i vëmendjes; Zhvillimi i Kujtesës: Ruajtja dhe Marrja e Informacionit; Zhvillimi i ngjarjes dhe kujtesës autobiografike; Zhvillimi i Strategjive të Kujtesës; Periudha e Holofrazës: Një fjalë në një kohë; Semantika e hershme: Ndërtimi i një fjalori; Lidhja e kuptimit me fjalët; Kur një fjalë është më shumë se një fjalë; Periudha Telegrafike: Nga Holofrazat te Fjalitë e Thjeshta; Një analizë semantike e fjalës telegrafike; Pragmatika e Fjala e Hershme; Mësimi i gjuhës gjatë periudhës parashkollore Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 239 - 284.
11	Teoria e zhvillimit kognitiv të Piaget tek fëmijët e moshës shkollore: Zhvillimi i aftësive të tjera njohëse; Vlerësimi i perspektivës së përpunimit të informacionit; Zbatimi i Temave të Zhvillimit në Perspektivat e Përpunimit të Informacionit Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 285-326.
12	Teoria e zhvillimit kognitiv të Piaget në periudhën e fundit të fëmijërisë: Zhvillimi i aftësive të tjera njohëse; Arsyeimi Analogjik; Shkathtësitë aritmetike; Mësimi i gjuhës gjatë fëmijërisë së mesme dhe adoleshencës; Zhvillimi i mëvonshëm Sintaksor. Semantika dhe Ndërgjegjësimi Metalinguistik; Zhvillimi i mëtejshëm i aftësive të komunikimit; Dygjuhësia: Sfidat dhe pasojat e të nxënit; Dy gjuhë; Zhvillimi Moral: Komponentët Afektivë, Njohës dhe Sjellës; Si Zhvilluesit e Shikojnë Moralin? Leman, P., Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 327-358.

13	Konteksti i zhvillimit I: Bashkëmoshatarët si agjentë të socializimit; Zhvillimi i shoqërimit të kolegëve; Pranimi dhe Popullariteti i kolegëve; Shkolla si Agjent i Socializimit; Shkollimi dhe zhvillimi njohës; Përcaktuesit e shkollimit efektiv; Edukimi dhe Tranzicionet Zhvillimore; Efektet e Televizionit në Zhvillimin e Fëmijëve; Zhvillimi i shkrim-leximit televiziv; Disa efekte të padëshirueshme të Televizionit; Televizioni si një mjet arsimor; Zhvillimi i fëmijëve në epokën dixhitale Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 359-390.
14	Konteksti i zhvillimit II: Familja; Pikëpamja e Sistemeve Ekologjike; Kontekstet e Zhvillimit të Bronfenbrenner; Kuptimi i Familjes; Familja si sistem shoqëror; Familjet janë duke zhvilluar sisteme; Socializimi i prindërve gjatë fëmijërisë dhe adoleshencës; Dy dimensionet kryesore të prindërimit; Katër modele të prindërimit; Stilet e prindërimit dhe rezultatet e zhvillimit; Rinegociimi i marrëdhënies prind-fëmijë gjatë adoleshencës; Ndikimi i motrave dhe motrave; Ndryshimet në sistemet familjare kur një foshnjë e re arrin; Marrëdhëniet Motër dhe Motër gjatë Fëmijërisë; Kontributi Pozitiv i Marrëdhënieve mes motrave dhe vellezerve Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill, pp. 391-478.
15	Përsëritje
16	Provim Final

Parakushtet	Studenti duhet të frekuentojë lëndën në masën minimale prej 75%.
Literatura	• Leman, P., & Bremner, A. (2019). EBOOK: Developmental Psychology, 2e. McGraw Hill. Shaffer, D. L. & Kipp, K. (2013). Developmental Psychology: Childhood and Adolescence. 9th edition. Wadsworth Cengage Learning Alan, S., & Gavin, B. (2017). An introduction to developmental psychology. 3 rd Edition, BPS Textbooks in Psychology, 107-83.
Referenca të tjera	• Papalia, D.E., Olds, S.W., Feldman, R.D. (2007). Experience Human Development. (12th ed.) New York, NY: McGraw-Hill. • Karaj, Th., (2000). Psikologjia e zhvillimit të fëmijës Tirane, Emal. • Sigelman, C. K., Rider, E. A., & De George-Walker, L. (2013). Life span human development (Australia/ New Zealand ed.). South Melbourne, Vic.: Cengage Learning. ISBN: 9780170210706 ebook: 9780170241205 • Burt, A. S., & Neiderhiser, J. M. (2009). Aggressive versus nonaggressive antisocial behavior: Distinctive etiological moderation by age. Developmental Psychology, 45, 1164-1176. • Rhoades, K. A., (2008). Children's responses to interparental conflict: A meta-analysis of their associations with child adjustment. Child Development, 79, 1942-1956. • Rueter, M. A., & Conger, R. D. (1998). Reciprocal influences between parenting and adolescent problem- solving behavior. Developmental Psychology, 34, 1470-1482. • Vaish, A., Grossmann, T., & Woodward, A. (2008). Not all emotions are created equal: The negativity bias in social-emotional development. Psychological Bulletin, 134, 383-403. • Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. Psychological Review, 100, 674-701. • Bot, S. M., Engels, R. C. M. E., Knibbe, R. A., & Meeus, W. H. J. (2007). Sociometric status and social drinking: Observations of modeling and persuasion in young adult peer groups. Journal of Abnormal Child Psychology, 35, 929-941. • Stroeber, J., Hutchfield, J., & Wood, K.V. (2008). Perfectionism, self-efficacy, and aspiration level: Differential effects of perfectionistic striving and self-criticism after success and failure. Personality and Individual Differences, 45, 323-327. • Rutter, M., O'Connor, T. G., the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team. (2004). Are there biological programming effects for psychological development? Findings from a study of Romanian adoptees. Developmental Psychology, 40, 81-94.
Rezultatet e Lëndës dhe Kompetencat	
1	Përshkrimi i terminologjisë kryesore, zonat kryesore dhe parametrat në psikologjinë e zhvillimit.
2	Dallimi për të kuptuar marrëdhëniet midis zhvillimit emocional dhe njohësit të fiziologjisë
3	Fitimi i njohurive për sjelljen e njeriut dhe personalitetit të vet apo marrëdhënieve personale.
4	Kuptimi i mënyrave të teorive psikologjike.

Mënyra e Vlerësimit të Lëndës			
Notat e Ndërmjetme	Sasia	Përqindja	
Gjysmë finale	0	0	
Kuize	0	0	
Projekte	0	0	
Projekte semestrale	0	0	
Punë laborator	0	0	
Pjesëmarrja në mësim	0	0	
Kontributi i notave të ndërmjetme mbi vlerësimin final			0
Kontributi i provimit final mbi vlerësimin final			100
Total			100
Ngarkesa ECTS (Në Bazë të Ngarkesës së Studentit)			
Aktivitetet	Sasia	Kohëzgjatja (orë)	Ngarkesa Totale (orë)
Kohëzgjatja e kursit (Duke përfshirë edhe javën e provimeve : 16x Orët totale të kursit)	16	4	64
Orët e studimit jashtë klase (Parapërgatitje, Praktika etj)	14	6	84
Detyra	0	0	0
Gjysmë finale	0	0	0
Provimi final	1	10	10
Të tjera	0	0	0
Ngarkesa totale e orëve			158
Ngarkesa totale e orëve / 25 (orë)			6.32
ECTS			6.00